SPPK: Sme za vytvorenie rizikového fondu

Milionári. Tak si ironicky hovoria pestovatelia, ktorých postihli rekordné mrazy z konca apríla. Milionári pre výšku škôd, ktoré rátajú na mrazom spálených porastoch.

Parafínové sviece, ktoré ovocinári hojne využívajú v boji proti mrazu.

Tragédia, katastrofa, pestovateľské nešťastie – to sú snáď najviac skloňované slová týchto dní medzi ovocinármi, vinohradníkmi a poľnohospodármi. Stačilo len niekoľko nocí s mínusovými teplotami počas 16. a najmä 17. kalendárneho týždňa a sľubne vzchádzajúca úroda či rozkvitnuté sady sa premenili na zmrznutú spúšť.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora zbierala od posledného aprílového týždňa informácie z regiónov. Sumár škôd odovzdal ústredný riaditeľ SPPK Jozef Artim 3. mája 2016 ministerke pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Gabriele Matečnej počas návštevy ovocných sadov pri Miloslavove za Bratislavou. Škody nahlásili z regiónov Bratislava, Pezinok, Senica, Skalica, Galanta, Levice, Nitra, Nové Zámky, Topoľčany, Šaľa, Zlaté Moravce, Bánovce nad Bebravou, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Považská Bystrica, Trenčín, Lučenec, Veľký Krtíš, Zvolen, Turčianske Teplice, Liptovský Mikuláš a Ružomberok.

Podľa nahlasovaných údajov je poškodená výmera viac ako 16 000 ha s výpadkom produkcie 77 680 ton. Mráz zasiahol najmä vinič (hlavne mladú výsadbu), ovocné stromy (jablká – výpadok 80%, hrušky, slivky, čerešne, orechy, jahody) a poľnohospodárske plodiny (cukrová repa, repka ozimná, slnečnica, kukurica, zemiaky). Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora spolu s Ovocinárskou úniou SR odhaduje škody úrovni cca 35mil. eur. V tejto sume sú zahrnuté priame škody (mrazom spálená úroda), nepriame škody z titulu výpadku príjmov pri predaji úrody horšej

kvality, ale aj náklady na intenzívnu protimrazovú ochranu.

--->Pozrite si fotogalériu, ako ovocinári bojovali proti mrazu

Návrhy riešení za SPPK

Riaditeľ Úradu SPPK Jozef Artim predkladá ministerke Gabriele Matečnej návrh riešení.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora je za riešenie vzniknutej situácie na viacerých úrovniach. Navrhuje:

- **stanoviť spôsob nahlasovania a zdokumentovania škôd poľnohospodármi na Pôdohospodársku platobnú agentúru,** vzhľadom na zničenie porastov mrazmi budú potrebné vyorávky a opätovná sejba jarín,
- **podporiť požiadavku Rakúska a ďalších členských krajín na kompenzáciu strát poľnohospodárskych subjektov** už počas najbližšieho rokovania Rady ministrov poľnohospodárstva a rybného hospodárstva,
- **pokračovať v monitorovaní situácie v regiónoch,**
- **poskytnúť odškodnenie postihnutým podnikom podľa zákona č. 267/2010 Z. z.**, vrátane nákladov na vynaložené opatrenia (prelety vrtuľníkov a pod.).

Ministerka Gabriela Matečná si obzerá škody v ovocných sadoch.

Predseda Ovocinárskej únie SR Marián Varga hovorí o odškodnení na úrovní 50%. V takom prípade by ovocinári nemuseli náklady na chod firiem znižovať prostredníctvom prepúšťania zamestnancov. *„Chceli by sme spoločnosti ponúknuť, aby bolo podstatne viac ľudí v sadoch, aby sady žili našimi ľuďmi a aby sme mohli priniesť pridanú hodnotu do poľnohospodárstva, ktorú tak potrebuje,“* uviedol v Miloslavove M. Varga.

Bez rizikového fondu to nepôjde

Aprílové mrazy nanovo otvorili otázku zriadenia akéhosi rizikového fondu, z ktorého by sa v budúcnosti hradili podobné následky vyčíňania počasia, ktoré sa za posledné roky vplyvom klimatických zmien znásobujú. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora je za vytvorenie fondu za účasti poisťovní, poľnohospodárov a štátu. Rizikový fond funguje napríklad v Rakúsku alebo Francúzku.

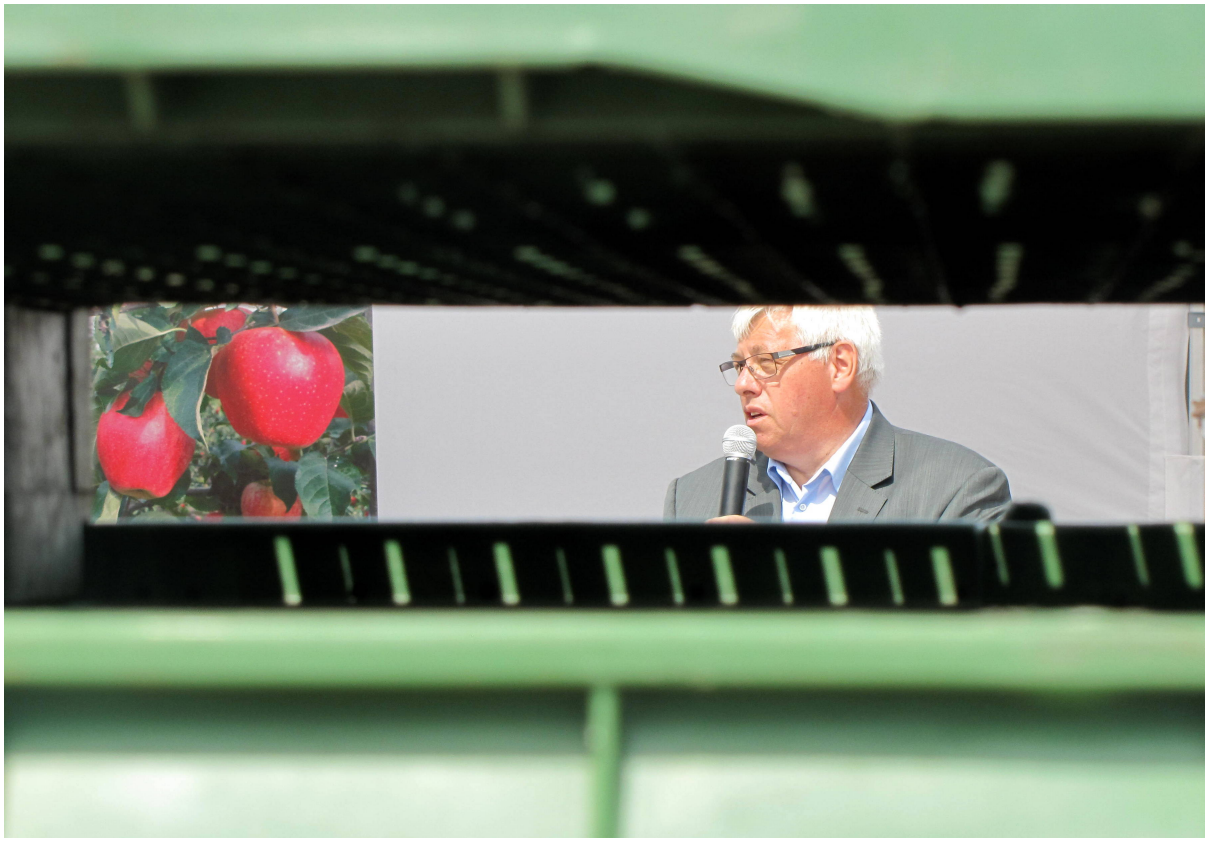

Predseda Ovocinárskej únie SR Marián Varga.

Ústredný riaditeľ SPPK Jozef Artim pred poškodenými pestovateľmi v Miloslavove dodal, že už viac niet na čo ďalej čakať: *„Bol rok 2010, keď prišli záplavy. V roku 2012 zase veľké sucho, kde nám vláda dodatočne pomohla. Teraz máme veľké mrazy a opäť sa má pomáhať až následne. Mali by sme preto konečne prijať systém, ktorým sa dopredu zabezpečia zdroje na riešenie rizikových udalostí,“* dodal J. Artim.

Reakcia ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Gabriela Matečná sa počas prehliadky poškodených ovocných sadov vyjadrila aj k možnostiam odškodnenia, aké prichádzajú pre ovocinárov do úvahy.

„Jedným z riešení je otázka štátnej pomoci na kompenzáciu škôd. Umožňuje to aj slovovenská aj európska legislatíva. Odškodnenie súvisí s peniazmi a mojou úlohou je, aby som škody napočítala a budem rada, ak mi ich budete vedieť presne klasifikovať. Na vláde predložím požiadavku, aby sme túto fatálnu situáciu riešili. Argumentov, ktoré ste použili na záchranu vašej úrody, je naozaj veľa. Dúfam, že presvedčím našu vládu, aby zasiahla a aby mohla na kompenzáciu použiť ustanovenia slovenskej a európskej legislatívy. Neviem, aký to bude finančný balík a nemôžem sľúbiť, že každého odškodníme na 100%. Ale budem sa snažiť, aby kompenzácia bola čo najvyššia“, dodala pred ovocinármi ministerka.

Šéfka agrorezortu sa zmienila aj o nariadení vlády č. 238/2010, ktoré priamo umožňuje nákup pôdy pod ovocnými sadmi a výsadbu nových ovocných sadov. *„Dokonca Slovenský pozemkový fond umožňuje za výhodných podmienok predaj, ide sa na hodnotu BPEJ. Možnosti tam teda sú aj pre tých, ktorí majú sady na štátnych pozemkoch a aj pre tých, ktorí nové sady chcú robiť. To je možnosť, ktorú môžete využiť a zrealizovať cez SPF“*, uviedla G. Matečná.

Následky niekoľkých mrazivých aprílových nocí pocítia okrem pestovateľov aj spotrebitelia. Ovocinári odhadujú, že ceny ovocia sa zdvihnú do 15%.